

Öğretim Elemanlarının Bakış Açısından Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi*

Sinem ÖZŞAHİN BÜYÜKAŞIK**

F. Ayşe BALCI KARABOĞA***

Öz: Bu araştırmanın amacı, yükseköğretimde sınıf yönetiminin kendine has özelliklerini öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle ortaya koymaktır. Bu kapsamda nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmış ve görüşme tekniğiyle öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Çalışma grubunu; farklı bölümlerde görev yapan bir kamu üniversitesinin eğitim fakültesinden 9, fen-edebiyat fakültesinden 11 olmak üzere toplam 20 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Kavramsal çeşitliliğe ve farklı bakış açılarına ulaşabilmek amacıyla maksimum çeşitlilik örneklem tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri betimsel analiz basamaklarına göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları araştırma soruları doğrultusunda genel olarak değerlendirildiğinde, öğretim elemanlarının yükseköğretimde sınıf yönetimi algılarının diğer kademelerden farklı olduğu; yükseköğretimde öğrenci özellikleri, öğretim elemanı özellikleri ve yükseköğretim sistemiyle ilgili unsurların sınıf yönetimini diğer kademelerden farklı olarak etkilediği; yükseköğretimde sınıf yönetiminin “öğrenci davranışlarının yönetimi”, “öğretimin yönetimi”, “öğrenci sayıları/sınıf büyüklüğü”, “mekan”, “iletişim”, “teknoloji”, “motivasyon” olmak üzere 7 boyutu olduğu ve yükseköğretimde görev yapacak öğretim elemanlarının sınıf yönetimi eğitimi almalarına çoğunlukla olumlu baktıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Yükseköğretimde sınıf yönetiminin farklı tasarımlarla, farklı bölgelerdeki üniversitelerde ve daha geniş bir örnekleme araştırılması, kavramsal çeşitliliğe ulaşılarak ilkelerinin ortaya koyulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, sınıf yönetimi, sınıf yönetiminin boyutları.

Classroom Management in Higher Education from the Perspectives of Faculty Members

Abstract: The aim of this research is to reveal the unique characteristics of classroom management in higher education based on the opinions of faculty members. To achieve this, the phenomenological design, one of the qualitative research designs, was used and the opinions of the faculty members were taken with the interview technique. Study group consists of a total of 20 faculty members, 9 from the Faculty of Education and 11 from the Faculty of Arts and Sciences, working in different departments of a public university. In order to reach conceptual diversity and different perspectives, the maximum diversity sampling technique was used. The data were evaluated according to descriptive analysis steps. When the findings of the research are evaluated in general in line with the research questions, it has been concluded that the perceptions of faculty members about classroom management in higher education are different from other levels; In higher education, student characteristics, instructor characteristics and elements related to the higher education system affect classroom management differently than other levels; Classroom management in higher education has 7 dimensions: "management of student behavior", "management of education", "student numbers/class size", "space", "communication", "technology", "motivation" and it is essential for faculty members who will work in higher education to receive classroom management training. It is recommended that classroom management in higher education be investigated with different designs, at universities in different regions and with a larger sample, and that its principles be revealed by achieving conceptual diversity.

Keywords: Higher education, classroom management, dimensions of classroom management.

*Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Sorumlu yazar, öğretmen, Milli Eğitim Müdürlüğü, Mersin-Türkiye, ORCID: 0000-0002-7959-2461, e-posta:sinembuyukasik@gmail.com

*** Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin-Türkiye, ORCID: 0000-0003-3958-6582, e-posta:aysebalci@gmail.com

Giriş

Eğitimin her kademesinde eğitim öğretim süreçleri çoğunlukla “sınıf” mekânında gerçekleştirilmektedir. Sınıfın etkin yönetimi, ilgili dersin kazanımlarına ulaşmakta en önemli unsurlardan biri sayılabilir. Eğitim terminolojisi bağlamında sınıf, eğitim öğretim süreçlerinin yürütüldüğü ortam, derslik (Türk Dil Kurumu, 1988) olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınıf yönetimi ise öğretmenin dersin işlenişine ilgili süreçleri en etkin şekilde yürütebilmek için sahip olması beklenen becerilerdendir. Bu beceriler eğitimin her kademesinde olduğu gibi yükseköğretimde de farklı nitelikler gösterebilmektedir.

Yükseköğretim; yükseköğretimin amaçları, fakülte ve bölüm yapılanması, öğrenci özellikleriyle diğer öğretim kademelerinden farklılaşmaktadır. Örneğin öğrencilerin yaşları ve buna bağlı ilgi ve ihtiyaçları, beklentiler açısından gösterdiği bireysel farklılıklar vardır. Ayrıca yükseköğretimin farklı bölümler ve buna bağlı değişen özellikler, yükseköğretimin bilgi üretme ve yayma misyonu bulunması, yükseköğretimde çok boyutlu eğitim politikalarının varlığı, yetişkin öğrenci kitlesi (18+) ile öğretim yapma, öğrenci motivasyonunu etkileyen meslek edinme ve geçinme kaygısı gibi özellikler ilk ve orta öğretimden belirgin olarak ayrılan yönleridir. Yapılan literatür değerlendirmesinde sınıf yönetimi konusunda alan yazındaki araştırmaların çoğunlukla ilk ve orta kademe yapıldığı görülmüştür. Ancak her öğretim kademesinin sınıf yönetimi açısından kendine has özelliklerinin ortaya koyulması, ihtiyaçlarının belirlenmesi ve ilgili kademeyle ilişkin kuramsal çalışmaların yapılması çok önemlidir. Bunlardan hareketle sınıf yönetiminin yükseköğretim kademesinde de araştırılmaya değer olduğu düşünülmektedir.

Sınıf yönetimi kavramı yakından incelendiğinde farklı boyutları olduğu görülmektedir. Alan yazın taramasında sınıf yönetiminin; sınıfın fiziksel düzeninin yönetimi (mekân yönetimi), öğretimin yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişkilerin yönetimi (iletişim) ve öğrenci davranışlarının yönetimi olmak üzere 5 boyutu karşımıza çıkmaktadır. Sınıfın fiziksel düzeninin yönetimi; bir öğrenme ortamı olarak sınıfın, öğrenme-öğretme etkinliklerine uygun şekilde öğrenci sayısı/sınıf büyüklüğü, aydınlatma, sınıf düzenine uygun renklerin seçilmesi, sınıfın temizliği, eşyaların düzeni, öğrencilerin oturma düzenleri, ders araç gereçlerinin sağlanması gibi etkinlikleri içermektedir (Başar, 2014; Kaya, 2014; Uludağ ve Odacı, 2002). Öğretimin yönetimi; dersin içeriğine uygun olarak belirlenen sürede en verimli öğretimi sağlamak için yıllık ve günlük planların/ders izlencesinin hazırlanması, kullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin ve yöntem-tekniklerin belirlenmesi, öğrencilerin dikkatlerinin çekilmesi ve derse katılımının sağlanması, ölçme-değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi gibi bir dizi unsuru içermektedir (Gülşen, 2015; Kayıkcı, 2016). Öğretimin yönetiminin sağlanması; hedeflenen kazanımlara ulaşmak, verimli ve etkili bir öğretim süreci yürütmek açısından son derece önemlidir. Sınıf içi ilişkilerin yönetimi (iletişim); öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenleriyle içten, sağlıklı ve verimli ilişki kurmaları, sınıf kuralları oluşturma gibi unsurları kapsamaktadır (Demiray, 2014; Erden, 2016). Öğretmenin liderlik özellikleri, demokrasi anlayışı ve güç kullanımı sınıf içi ilişkilerin yönetiminde çok etkili olmaktadır (Gülşen, 2015). Öğrenci davranışlarının yönetimi, temelde sınıf içinde olumsuz olabilecek davranışların önüne geçmek, olumlu davranışların sürmesi için gerekli motivasyonu sağlamak, olumsuz davranışların olumluya gelişmesini sağlamaktır (Başar, 2014). Henderson’a (2016) göre öğretim sürecinin planlandığı şekilde etkili ve verimli sürdürülebilmesi için, disiplin sorunu oluşturabilecek istenmeyen davranışların önüne geçilmesi zorunludur. Zaman yönetimi, eğitimin amaçlarının belirlenen sürede en etkili şekilde gerçekleştirilebilmesi için zaman tuzaklarına düşmeden, ders süresini en verimli şekilde kullanmayı kapsar (Ünal ve Ada, 2003). İyi bir zaman yönetiminde öğretmen kendi kişisel zamanını, ders zamanını ve öğrencilerinin bireysel zamanlarını doğru yönetmelidir (Can, 2007; Çelik, 2013). Sınıf yönetimiyle ilgili olarak yıllar içinde temel ve orta kademelerde çok yönlü çalışmalar yürütülmüş ve sınıf yönetiminin kavramsal çerçevesi çizilerek yukarıda anılan boyutları oluşturulmuştur. Ancak benzer bir çalışmanın yükseköğretim kademesinde yapılmadığı, bu kademedeki az sayıdaki sınıf yönetimi çalışmasının ise temel ve orta öğretim literatürü çerçevesinde yapıldığı belirlenmiştir.

Oysa yükseköğretimde de öğretim elemanı ve öğrenci sınıf ortamında buluşmaktadır. Buna karşın hangi alanda olursa olsun öğretim elemanlarının yetişme basamaklarının herhangi birinde sınıf yönetimine ilişkin bir eğitim almadığı bilinmektedir (Esen ve Esen, 2015; Tonbul, 2008). Fry, Ketteridge ve Marshall (2009), öğretim elemanlarının eğitim süreçleri boyunca sınıf yönetimine ilişkin herhangi bir ders almadıklarını, bu alandaki bilgi ve becerileri öğrencilik yıllarındaki gözlemlerinden ve mesleklerini icra ederken kazandıkları deneyimler sayesinde elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Eğitimin temel ve orta kademelerinde öğretmen olmanın ilk koşulu ilgili alanda lisans eğitimi tamamlamak ve pedagojik formasyona sahip olmaktır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2017). Öğretmen adayları eğitim fakültelerine bağlı olarak öğretmenlik meslek bilgisi derslerini almakta, aynı zamanda okullarda danışman öğretmenleri eşliğinde staj yaparak teorik bilgilerini sahada uygulamaktadırlar. Yükseköğretimde ise sınıf yönetimi becerisi, yıllar içinde edinilecek deneyime bırakılmaktadır. Oysa öğretim elemanları, mesleklerinin başından itibaren sınıf ortamında ders işlemekte, öğrenci gruplarıyla yüz yüze gelmekte, sınıf içinde pek çok unsuru aynı anda yönetmektedir. Henüz deneyimsiz ve bu alanda temel bilgilerden yoksun olan öğretim elemanın akademik olarak alanında yetkin olsa dahi öğretim süreçlerinde sorunlarla karşılaşma ve bu nedenle motivasyonunu yitirme olasılığı yüksektir (Luo, Bellows ve Grady, 2000).

Yükseköğretimde sınıf yönetimine ilişkin yapılan az sayıdaki çalışmada öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerileri iletişim, öğretimin yönetimi, kullandıkları güç kaynakları, sınıf yönetimi yaklaşımları, pedagojik yeterlilikleri, materyal kullanmaları, ölçme değerlendirme yaklaşımları, sınıf içindeki davranışları, etkili öğretmenlik becerileri gibi farklı yönleriyle araştırılmıştır (Aksu, Çivit ve Duy, 2008; Arslantaş, 2011; Aydoğdu, 2015; Bayram, Göker, Sarıkaya ve Kumandaş Öztürk, 2017; Bozpolat, Usta ve Uğurlu, 2016; Çetin, 2009; Erginer ve Dursun, 2005; Erginer, Erginer ve Bedir, 2009; Esmer ve Altun, 2015; Evran Acar, Kılıç, Ay, Kuyumcu Vardar ve Kaya, 2010; Hoşgörür ve Yorulmaz, 2016; Kaya, Sungurtekin ve Deniz, 2017; Keçeci ve Arslan, 2012; Keçeci ve Taşocak, 2009; Murat Aslantaş ve Özgan, 2006; Özer ve Bozanoğlu, 2016; Sever ve İflazoğlu Saban, 2015; Şad ve Göktaş, 2013; Şentürk ve Bozkurt Oyman, 2014; Tınmaz, 2018; Yaşar ve Şeremet, 2010). Bu çalışmalarda, ağırlıklı olarak nicel yöntemlere başvurulduğu, sınıf yönetiminin belli başlı boyutlarına odaklanıldığı, örneklem olarak büyük çoğunlukla yükseköğretim öğrencilerinin yer aldığını görülmüştür. Oysa yükseköğretimde sınıf yönetiminin kendine has doğası, ihtiyaç ve beklentileri ortaya konmadan, yükseköğretimde sınıf yönetiminin kavramsal çerçevesini oluşturmadan öğretim elemanlarının gözlem ve deneyimle elde ettikleri becerileri ölçmek güç görünmektedir. Bu çalışmada öğretim elemanlarının deneyim ve görüşlerinden hareketle bütüncül ve derinlemesine bir bakış açısıyla yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin kavramsal bir çerçeve oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın problemini, “Öğretim elemanlarının görüşlerine göre yükseköğretimde sınıf yönetiminin kendine özgü özellikleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu problem cümlesine bağlı alt problemler şunlardır: Öğretim elemanlarının görüşlerine göre;

1. Sınıf yönetimine bakış açıları nelerdir?
2. Yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar nelerdir?
3. Yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları nelerdir?
4. Yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi içeriğine yönelik ihtiyaç ve öneriler nelerdir?

Bu çalışma Mersin Üniversitesinin iki fakültesinde, farklı bölümlerde görev yapan 20 öğretim elemanı ile yürütülen görüşmelerden elde edilen verilere dayalı olarak yapılmıştır. Bu çalışmanın yükseköğretimde sınıf yönetimini tartışmaya açacağı ve kavramsal çerçevenin çizilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Yükseköğretimde sınıf yönetiminin kendine has özelliklerini, öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle derinlemesine incelemek amacıyla yola çıkılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen ve nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma; olayların ve olguların kendi ortamlarında, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi yöntemlerle gerçekçi, derinlemesine ve bütüncül bir bakış açısıyla araştırılmasıdır (Patton, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmalarda, nicel araştırmalardan farklı olarak bir teori oluşturmak amaçtır (Glesne, 2014). Bu bağlamda olguları derinlemesine anlamak ve teorik bir çerçeveye ulaşmak için farklı nitel araştırma desenleri kullanılmaktadır. Bunlardan biri olan fenomenolojik desende (olgubilim), görüşme tekniğiyle katılımcıların konuyla ilgili görüşlerinin kapsamlı ve derinlemesine ele almak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Buradan hareketle bu çalışmada yükseköğretimde sınıf yönetiminin kendine has özelliklerinin tespit edilmesinde öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuş, sondaj sorularıyla öğretim elemanlarının görüşleri derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında, bir kamu üniversitesinin, Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakültelerinin farklı bölümlerinde görev yapan 20 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Kavramsal çeşitliliğe ulaşmak ve farklı bakış açılarına görebilmek amacıyla bölümler bazında öğretim elemanı sayıları göz önünde bulundurularak amaçlı örneklem metodlarından maksimum çeşitlilik tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubunun detaylı özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1.**Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler**

Katılımcı Özellikleri	Unvan	Kıdem	Fakülte (EF/FEF)	MÜ'de Bulunma Süresi (Yıl)	Sınıf Yönetimi Eğitimi	Cinsiyet	Yaş	Görüşme Süresi
K1	Doç.Dr.	20	EF	10	Almadı	Kadın	46	55'
K2	Doç.Dr.	23	EF	21	Aldı	Kadın	47	50'
K3	Prof.Dr.	26	FEF	10	Almadı	Erkek	50	35'
K4	Prof.Dr.	25	FEF	25	Aldı	Erkek	49	47'
K5	Prof.Dr.	25	FEF	13	Almadı	Kadın	50	47'
K6	Prof.Dr.	26	EF	10	Aldı	Erkek	46	46'
K7	Doç.Dr.	22	FEF	17	Almadı	Erkek	47	34'
K8	Prof.Dr.	25	FEF	25	Almadı	Kadın	57	42'
K9	Prof.Dr.	25	EF	16	Almadı	Kadın	46	30'
K10-	Dr.Öğr. Üyesi	1.5	EF	1,5	Almadı	Kadın	40	37'
K11	Prof.Dr.	27	FEF	13	Almadı	Kadın	51	40'
K12	Dr.Öğr. Üyesi	5	EF	2	Aldı	Kadın	34	37'
K13	Dr.Öğr. Üyesi	10	FEF	10	Aldı	Erkek	41	55'
K14	Doç.Dr.	20	FEF	20	Aldı	Kadın	53	44'
K15	Prof.Dr.	20	FEF	20	Aldı	Erkek	52	42'
K16	Doç.Dr.	19	FEF	11	Aldı	Erkek	45	50'
K17	Prof.Dr.	20	FEF	20	Almadı	Erkek	46	30'
K18	Doç.Dr.	16	EF	8	Aldı	Kadın	46	37'
K19	Dr.Öğr. Üyesi	13	EF	13	Aldı	Kadın	35	39'
K20	Dr.Öğr. Üyesi	13	EF	7	Aldı	Kadın	39	45'

Not: K (Katılımcı), EF (Eğitim Fakültesi), FEF (Fen Edebiyat Fakültesi).

Tabloya göre; eğitim fakültesinin 8 farklı bölümünde görev yapan 9 öğretim elemanı ile fen-edebiyat fakültesinin 7 farklı bölümünde görev yapan 11 öğretim elemanı ile en kısası 30, en uzun 55 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların 12'si kadın, 8'i erkek olup 11'i sınıf yönetimi eğitimi almış, 9'u almamıştır.

Veri toplama aracı

Bu çalışmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desene uygun olarak görüşme (mülakat) tekniği ile toplanmış ve görüşme kılavuzu yaklaşımı olarak ifade edilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme kılavuzu yaklaşımında, araştırmacı görüşmenin içeriğini sınırlandıran soruları belirlemekle beraber gerektiğinde sondaj soruları kullanabilmektedir (Patton, 2018). Araştırmacılar, alan yazın taraması neticesinde 28 sorudan oluşan taslak görüşme formu geliştirmiş ve bu formu Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi yüksek lisans programında yer alan Nitel Araştırma dersi kapsamında hazırlanan kontrol listesine göre incelemiş, ardından adı geçen dersi alan 10 katılımcı soruları değerlendirmiştir. Bu değerlendirmelerde verilen geri bildirimlere göre sorularda dil, üslup, içerik, soru sırası gibi gerekli değişiklikler ve düzeltmeler yapılmış, 26 sorudan oluşan bir taslak görüşme formu elde edilmiştir. Bu formla iki pilot görüşme yapılmış ve iyi çalışmadığı düşünülen sorular dil, üslup ve içerik bağlamında araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir. Görüşmeler sırasında gerekli olabilecek sondaj soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmış, nitel araştırma dersi kapsamında tekrar değerlendirilmiştir. Aşamalı olarak yürütülen çalışmalar neticesinde ilk bölümü katılımcı özellikleri ve ikinci bölümü yükseköğretimde sınıf yönetimi kavramına yönelik algı, yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar, yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları ve sınıf yönetimi eğitimi önerilerine ilişkin görüşleri almaya yönelik iki bölümden ve toplam 23 sorudan oluşan nihai görüşme formu elde edilmiştir. Nihai görüşme formuyla tekrar pilot görüşme yapılmış ve bu görüşmeden elde edilen verilerle nihai görüşme formunun araştırmacının amacına uygun olduğu görülmüştür.

İşlem

Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formunun etik incelemesi için ilgili kamu üniversitesinin Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kuruluna başvurulmuş ve 08.10.2020-37 tarih sayılı onay alınmıştır. Görüşmelerin yapılabilmesi için ilgili üniversitenin rektörlüğünden araştırma izni alınmıştır. Araştırma izinlerinin alınmasının ardından üniversitenin eğitim ve

fen-edebiyat fakültelerinin farklı bölümlerinde yer alan bölümler ve bu bölümlerde görev yapan öğretim elemanı sayıları maksimum örneklem çeşitliliği ilkelerine uygun olarak değerlendirilmiş ve 20 görüşme yapılması kararlaştırılmıştır. Covid-19 salgının getirdiği zorunlu koşullar nedeniyle 10 görüşme yüz yüze (öğretim elemanın ofisi ya da evinde) gerçekleştirilebilirken 10 görüşme çevrimiçi (zoom, googlemeet) yapılmıştır. Katılımcıların tamamı görüşme öncesinde gönüllü olduklarını beyan etmişlerdir. Görüşmeler en kısıtı 30, en uzununu 55 dakika olmak üzere ortalama 45'er dakika sürmüştür.

Verilerin analizi

Bu çalışmada katılımcılarla yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen veriler, betimsel analiz yaklaşımıyla incelenmiştir. Betimsel analizde veriler, görüşmelerin derinlemesine incelenmesiyle oluşturulan temalar çerçevesinde kodlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan MAXQDA programından yararlanılmıştır. Öncelikle görüşmelerin ses kayıtları dijital ortamda metne dönüştürülmüş ve bu metinler MAXQDA programına aktararak belirlenen temalara göre kodlanmıştır. İlk kodlamada 2076 kod elde edilmiş, bu kodlar temalar etrafında toplanmış ve araştırma sorularına uygun olarak bazı kodlar elenmiş, bazıları birleştirilmiştir. Nihai olarak araştırma soruları çalışmanın temaları olarak ele alınmıştır. 4 tema ve 850 kod elde edilmiştir. Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla kodlama çalışması 1 alan uzmanı ile eş zamanlı yapılmış, kodların uyumluluğunun sağlandığı görülmüştür. Araştırma sorularına bağlı olarak temalar ve alt temalar oluşturulmuş ve kodlarla ilişkili olarak tablolaştırılmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde katılımcılarla yapılan görüşmelerin analizi neticesinde elde edilen bulgular, tema, alt tema ve kodlara yer verilerek açıklanacaktır. Araştırma sorularından hareketle yapılan veri analizi sonucu ulaşılan bulgular, “öğretim elemanlarının sınıf yönetimine bakış açıları”, “yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar”, yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları” ve “yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi içeriğine yönelik ihtiyaç ve öneriler” olmak üzere dört tema çerçevesinde ele alınmıştır.

Öğretim elemanlarının sınıf yönetimine bakış açıları

Çalışmamızın birinci alt problemine ilişkin görüşme verilerinin analizi neticesinde “öğretim elemanlarının yükseköğretimde sınıf yönetimi algısı, öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerisi edinme yolları, sınıf yönetiminde değişen özellikler ve yükseköğretimde sınıf yönetimi yaklaşımları” olmak üzere dört alt tema oluşturulmuştur.

Tablo 2.

Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimine Bakış Açıları

Tema	Alt Temalar	Kodlar
Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimine Bakış Açıları	Öğretim Elemanlarının Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi Algısı	Sınıf Yönetimini Bilmiyorum Sınıf Yönetimi Tanımı Yükseköğretimde Sınıf Yönetimini Tartışmaya Değer Bulup Bulmama Sınıf Yönetimi Disiplindir Sınıf Yönetimi Öğretim Elemanını Sınırlandırır Yükseköğretimde Sınıf Yönetiminde Tartışılması Gereken Unsurlar
	Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Becerisi Edinme Yolları	Eğitim Deneyim ve Gözlem/Model Alma
	Sınıf Yönetiminde Değişen Özellikler	Sınıf Yönetimi Zamanla Değişti Sınıf Yönetimi Zamanla Değişmedi Sınıf Yönetimi Gruptan Gruba Değişir Sınıf Yönetimi Bölümden Bölüme Değişir Sınıf Yönetimi Bölümden Bölüme Değişmez Fen-Edebiyat ile Eğitim Fakültesi Farkı

Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi
Yaklaşımları

Öğrenci Merkezli Yaklaşım
Öğretmen Merkezli Yaklaşım
Hem Öğretmen Hem Öğrenci Merkezli Yaklaşım

Öğretim elemanlarının sınıf yönetimine bakış açıları temasına bağlı olarak ortaya çıkan birinci alt temada genel olarak öğretim elemanlarının *“Yani sınıf yönetimi derken neyi kastettiniz? Ben tam anlayamadım yani ilköğretimde olduğu gibi sen şuraya otur sen şuraya otur tarzında bir şey mi diyorsunuz? (K4)”* ifadesinde görüldüğü gibi sınıf yönetimi kavramına yabancı oldukları ve kavramı tanımlamakta güçlük çektikleri, aynı zamanda sınıf yönetimi kavramını disiplin kavramıyla eş anlamlı değerlendirdikleri gözlemlenmiştir. Katılımcıların zaman zaman *“Bana göre yani bir öğretim üyesi sınıfa girdiğinde kesinlikle bağımsız olması gerekiyor. Yani ilkeler dayatılarak mesela bu Bologna süreci falan şu anda uygulanıyor işte orada yazılı bir sürü şey var ama insanlar yine sonuç olarak aslında sınıfa girdiğinde kendi düşündüğü şekilde aslında ders işliyor. Bu bir taraftan aslında özgünlük açısından baktığınızda önemli ama bu özgünlüğün sınırları da vardır. (K7)”* şeklindeki ifadelerinde sınıf yönetiminin öğretim elemanını sınırlandırabileceği görüşüne sahip oldukları görülmüştür. Ancak her ne kadar katılımcılar kavrama yabancı olduklarına ilişkin ifadelerde bulunsa da çoğunlukla *“Konuşulmasının yararlı olacağını düşünüyorum. Konuşulması gerektiğini düşünüyorum çünkü yükseköğretim pek çok disiplini, pek çok bilim alanını içinde barındıran bir eğitim düzeni. Dolayısıyla her alanın, her disiplinin kendine özgü gereklilikleri var. Dolayısıyla bunların tartışılması gerekir (K5)”*; *“Benim için yükseköğretimde sınıf yönetimi acilen üzerinde düşünülmesi gereken, sorunların saptanıp, belli sorunların saptanıp ortak ilkelere anlaşılması gereken bir alan olarak düşünüyorum sınıf yönetimini (K8)”* ifadelerinde görüldüğü gibi yükseköğretimde sınıf yönetimini farklı yönleriyle tartışmaya değer bulduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar yükseköğretimde sınıf yönetimi söz konusu olduğunda tartışılması gereken konularla ilgili çoğunlukla yükseköğretim öğrencilerinin yetişkin olmaları bağlamında pek çok noktada temel ve orta kademedeki farklı özellikler gösterdiğini ifade etmişlerdir: *“Bir kere yükseköğretim dediğinizde biraz daha farklı bir gelişimsel gruptan bahsettiğimiz için her ne kadar ergenlik döneminin sonuna yaklaşan bir gruptan bahsediyor olsak da hitap ettiğimiz grubun dinamikleri ve yaşam koşullarında üniversite ile birlikte çok ciddi değişimler oluyor. (K19)”*. Yetişkin olmaya bağlı olarak değişen iletişim, öğrenme ve sorumluluk alma özelliklerinden doğan farklar olduğunu ve öğretimin planlanmasında bu farklılıkların dikkate alınması gerektiğini, *“İlk ve ortaöğretimde hani biraz daha teorik öğretimde görsel öğelere yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum...Hani bizler de zaten yer veriyoruz öyle şeylere ama daha çok biz bunu laboratuvarda yapıyoruz veya işte çocuğa derslikte bir bilgisayar üzerinde gösteriyoruz görsel öğeleri. (K9)”* ve yükseköğretimde sınıf yönetiminin diğer kademelerden farklı olarak tartışılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

İkinci alt temada katılımcıların sınıf yönetimi becerisi edinme yolları ele alınmış ve *“Ben şöyle düşünüyorum ben lisanstayken bu dersler bana şu şekilde anlatıldı, bu verimli oldu, bu verimli olmadı. O zaman bana verimli olan tarzı, bana en yakın olan, en tanıdığım, en bildiğim neyse ondan ilerlemeye çalışıyorum. (K12)”*; ve *“Ama üniversitelere baktığım zaman sınıf yönetimi deyince 50 yıl önceki sınıf yönetimi ile klasik şimdiki sınıf yönetimi aynı. Şöyle desem daha mı doğru olur sınıf yönetimi var mı? Öyle bir şey ben göremiyorum. Biz hocalarımızdan ne gördüysek ayısını yapıyoruz. Yani ben özetle şunu söyleyeyim bir sınıf yönetimi yok galiba (K16)”* örnek ifadelerinde görüldüğü gibi çoğunlukla deneyim ve gözleme dayalı bir yol izledikleri tespit edilmiştir.

Üçüncü alt temada, öğretim elemanlarının yükseköğretimde sınıf yönetiminde değişen özellikler ile ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. Buna göre değişen zaman, *“Değişmez olur mu? Çok uç bir örnek vereyim; diyelim Anadolu'nun bir köyünde bir çoban bile isterse Amerika'daki bir derse katılabilir, dinleyebilir. Dolayısıyla üniversiteye yansısı nasıl? Hocalar çok daha donanımlı olmak zorunda. Çünkü öğrencilerinin ihtiyaçlarına karşılık vermesi için epistemolojik olarak yani bilgi kuramsal olarak çok daha donanımlı ve derin almak zorunda. İkincisi de tabii ki şey de değişti yani hocalar ve öğrenciler arasındaki iletişim de değişti. İşte eskiden kemiği senin neydi o söz?... Öğrenciler çok daha özgüvenli. İşte kendi haklarını arıyorlar ve talep ediyorlar. Ben bunlara pozitif bakıyorum (K11)”*; bölüm ve fakülte farklılıkları, *“Çünkü alana göre bu değişir gibi geliyor bana. Yani eğitimde mesela eğitim fakültesindeki bir dersin sınıf yönetimi ile fen edebiyattaki bir dersin aslında sınıf yönetimi bence farklı. Hem içerik olarak. Bir de aslında kalıplara sokulmasının ben çok doğru olduğunu düşünmüyorum. (K7)”* ve öğrenci gruplarının sınıf ve üniversiteye giriş yılı farklılıkları, *“Zaman içinde değil de gruptan gruba farklılık gösteriyor. Yani bir yıl gelen öğrenci çok hareketli ya da o sınıflara mı denk geliyorum çok bilemiyorum. Ama çok hareketli, çok konuşan bir sınıf olurken ertesini yıl daha sakin, daha böyle dersini, sorumluluğunu bilen bir grup denk gelebiliyor (K9)”* sınıf yönetimini etkileyen unsurlar olarak ifade edilmiştir.

Dördüncü alt temada ise öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yaklaşımları değerlendirilmiş ve ağırlıklı olarak *“Yükseköğretimde öğrenci merkezli ders anlatımı bence çok ikinci plana bırakılmış bir durum, ben öyle görüyorum yani. Bunu sadece eğitim fakülteleri adına söylemiyorum. Yaptığımız pek çok çalışmada yani buna ilişkin yaptığımız birkaç*

çalışma da oldu, hatta bu konuda bölümümüzün hocaları ile yaptığımız konuşmalarda oldu. Üniversitelerde yükseköğretimde öğrenci merkezli ders tasarımı çok fazla yapılmıyor ne yazık ki. Ee bu şöyle bir şey en iyi yine yapmaya çalışan eğitim fakülteleri ama diğer fakülteler bazında baktığımız zaman herkes tabii ki alanının uzmanı, konusunu çok iyi biliyor ama tamamen öğretmen merkezli yani bildiğini aktarmak şeklinde daha geleneksel bir yaklaşım kullanıldığını görmek mümkün. (K2).” ifadesinde görüldüğü gibi yükseköğretimde öğretmen merkezli yaklaşımların uygulandığı görüşü öne çıkmıştır.

Öğretim elemanlarının yükseköğretimde sınıf yönetimine bakış açıları teması genel olarak değerlendirildiğinde; öğretim elemanlarının sınıf yönetimi kavramını yakından tanımadıkları, çoğunun sınıf yönetimini sadece sınıf içi disiplin ve öğrenciler kadar kendilerini de sınırlayan bir unsur olarak gördükleri, pek çoğunun sınıf yönetimine ilişkin eğitim almadıkları ve sınıf içinde meslek hayatları boyunca edindikleri gözlem ve deneyime dayalı uygulamalar sergiledikleri, yükseköğretimde öğretmen merkezli yaklaşımların baskın olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğu yükseköğretimin pek çok yönüyle temel ve orta kademedeki farklı özelliklere sahip olduğunu ve yükseköğretimde sınıf yönetiminin farklı bir alan olarak tartışılmasını gerekli ve değerli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar

Öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurların neler olabileceğine ilişkin alt probleme bağlı olarak yükseköğretim sistemiyle ilgili unsurlar, öğrenci ve öğretim elemanı özellikleri olmak üzere üç alt temaya ulaşılmıştır.

Tablo 3.

Yükseköğretimde Sınıf Yönetimini Etkileyen Unsurlar

Tema	Alt Temalar	Kodlar
Yükseköğretimde Sınıf Yönetimini Etkileyen Unsurlar	Yükseköğretim Sistemiyle İlgili Unsurlar	Yükseköğretime Giriş Sistemi Öğretim Elemanı Sayıları Bölümlerin Kontenjanları Fakülte/Bölüm Sınıf Yönetimi Politikaları
	Öğrenci Özellikleri	Öğrenci Profiline Diğer Kademelerden Farkı Kuşak Farklılıkları İlgi ve Beklentileri Hazırbulunusluk Düzeyi Demografik Yapıları Bireysel Özellikleri Gelişim Özellikleri
	Öğretim Elemanı Özellikleri	Bireysel Özellikleri Öğretim Yeterlilikleri Alan Bilgisi İş/Ders Yüğü Psikolojisi

Birinci alt temada katılımcılar, yükseköğretim sistemiyle ilgili bazı unsurların sınıf yönetimini etkilediği görüşünü ifade etmişlerdir: “Öğrenciler hani Türkiye’deki yükseköğretime katılım sisteminden yani sınavla katılım sisteminden dolayı isteyerek veya istemeyerek bu bölümü yazmış olarak geliyorlar. Bazıları çok istekli görünüyor üç beş kişi. İşte bizim bölümümüzün kontenjanı 60 kişi şu anda. O 60 kişinin hani belki yüzde 10’u çok istekli geliyordur yani yüzde 20’si biraz istekli. Ama yarısı istekli gelmiyorlar. Ama bir kere yazmış oluyorlar. (K15)” ifadesinde görüldüğü gibi öğretim elemanlarının gözünden öncelikle yükseköğretime giriş sistemi sınıf yönetimini etkileyen bir unsur olarak görülmektedir.

Katılımcılar tarafından dile getirilen bir diğer unsur “Benim en büyük mağduriyetim sınıf yönetimi ile ilgili öğrenci sayısının çok olması. Bize şey olsun diye, âdet yerini bulsun diye, kaç öğrenci belirtelim diye kontenjan açısından soruluyor YÖK tarafından. Hep 40 diyoruz 50 diyoruz 100 geliyor. Bu hiç ciddiye alınmıyor. Ülkenin koşulları da böyle herhalde, yani çok fazla genç var bir şekilde işsiz olmamaları için devlet, yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmeleri için kontenjanlar bu kadar artmış durumda. Ama eğitimin kalitesini son derece kötü etkiliyor. En büyük mağduriyet bu. (K5)” şeklindeki öğrenci kontenjanlarıyla ilgili üniversitelerden görüş alınmasına rağmen bölümlerin öğretim elemanı kapasitesinin üstünde öğrenci alınması ve bu durumun sınıf yönetimini olumsuz etkilediği görüşüdür.

Katılımcıların ifadelerine göre fakültelerin ve bölümlerin sınıf yönetimi politikalarının olmaması da “Hayır. Yok maalesef... Burada herkes çok bireysel, bağımsız. Kimin sınıfta ne yaptığını bilmiyorsunuz. Ancak gidip işte başka bir hoca ile

konuşursanız, işte ben şu sınıfta şöyle bir şey yapıyorum dersiniz ya da laf arasında ancak o bilgileri edinebiliyorsunuz. Çok bir paylaşım ortamı yok maalesef ki. (K12) ifadesinde görüldüğü gibi sınıf yönetimini etkileyen unsurlar arasında görülmektedir.

İkinci alt temada öğrenci özelliklerinin yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. *“Şimdi biz ilköğretim çocukları ile ortaöğretim çocuklarını ya da yükseköğretim alan gençleri aynı kategoriye koyamayız. Çünkü ilgi, istek, ihtiyaçları hepsi birbirinden farklı. (K18)* ifadesinde görüldüğü gibi katılımcıların çoğu yükseköğretimde öğrenci profilinin diğer kademelere göre farklı olduğunu söylemiştir.

Birçok öğretim elemanı çağın getirdiği birtakım özellikler nedeniyle kuşak farkları olduğunu ifade etmiştir. *“Teknoloji ile ilgili de hem öğrenci hem öğretmen açısından da büyük farklılıklar oluştu. Öğretim üyeleri açısından baktığımızda, yeni teknolojilere uyum sağlamak konusunda bizlerin artık biraz geride kaldığımızı düşünüyorum. Yani gençler şu an bizden önde, bizden ilerideler (K2)”* ifadesindeki gibi kuşak farklılıklarında en çok teknolojik gelişmeler dile getirilmiştir.

Öğrencilerin ilgi ve beklentileri ile hazır bulunuşlukları sınıf yönetimini etkileyen unsurlar olarak görülmektedir. Katılımcıların çoğu, *“Bazı bölümleri daha hazır görüyorum mesela yani belki öğrencilerin beklentileri ile ilgili bir olay bazıları daha düşük. Tabi burada sizin tutumunuz da önemli; yani dersin anlatımını güzel yaptığınız zaman bunu, motivasyonu daha fazla uzun süreli tutabiliyorsunuz. Ama genel anlamda beklenti, öğrencinin bulunduğu bölümdeki beklentisi ders takibini de etkiliyor. (K3)”* görüşüne yakın ifadelerle öğrencilerin ilgi ve beklentilerinin önemini dile getirmişlerdir.

Öğrencilerin demografik yapılarının ve bireysel özelliklerinin sınıf yönetimini etkilediği birçok katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Katılımcılar, üniversite öğrencilerinin bireysel koşulları nedeniyle çalışmak zorunda olabildiğini, *“Çocuklar iş hayatındalar arka planda. Üniversite öğrencilerinin bir de o durumları var. Sabah kalkmaları mümkün değil gece çalışıyorlar çünkü. Ya özel ders veriyorlar o yüzden geç kalıyorlar ya da işte çok çok uzak bölgelerde oturuyorlar. Belki şehirlerarası yolculuk bile yapıyor o nedenle geç kalıyorlar. Bunları öğrenmem gerekiyor. Bunları öğrendiğim zaman her şey yoluna giriyor. Çocuk geç gelse bile aslında derse girmek istiyor, dersten kaçmak istemiyor. Kaçta gelirse gelsin o derse girmek istiyor. Bu da beni de önemseydiğini derse de önemseydiğini gösteriyor bana. (K1)”*; demografik yapılarının sınıf yönetimindeki önemini, *“Ben öyle düşünüyorum hani tam böyledir diyemem belki elimde bilimsel bir şeyim yok ama içinde bulunduğumuz çevrenin, o çevredeki aile yapısının, toplumsal yapının sınıf içini çok etkilediğini düşünüyorum. Yani hangi çevredeyse oradaki sınıf yönetimi farklılık gösterebilir diye düşünüyorum ben. (K2)”* şeklindeki ifadeleriyle belirtmişlerdir. Yükseköğretim öğrencilerinin yetişkin oldukları ve gelişim özelliklerinin farklı olduğu da *“Kesinlikle yani sonuçta onlar artık birey, onların düşüncelerine özen göstermem, saygı göstermem gerekir. Yani sen orda artık bir şey değilsin otorite değilsin sen orada. Sen benim dediğimi yapmak zorundasın gibi bir otorite yok. Otoriteden bahsetmiyoruz bile. (K20)”* ifadesine benzer şekilde çok sayıda öğretim elemanı tarafından dile getirilmiştir.

Yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar arasında üçüncü alt tema da öğretim elemanı özellikleridir. Öğretim elemanlarının bireysel özelliklerinin sınıf yönetiminde etkili oluşu *“Yani sınıf yönetimi bölümlerden çok bence hocalara da bağlı diye düşünüyorum. Yani hocaların tutumuna bağlı. Kimisi umursamaz. Yani bu hep böyledir. Ya öğrenci alsın mı, almasın mı, ister alsın ister almasın kendi bilir anlayışı ile hareket eden hocalarımız da var... Bence yani sınıf yönetiminin yüzde ellisi, eğer teorik bilgi biliyorsanız, yüzde ellisi sizin kişisel özelliğinize bağlı. (K6)”* ifadesinde görüldüğü şekilde en çok ifade edilen unsur olmuştur.

Bireysel özelliklerin yanı sıra öğretim elemanının öğretim yeterlilikleri ve alan bilgisi de temel unsurlar olarak görülmektedir: *“Yani siz alanı iyi biliyor ve çocuğa ne zaman, neyi, nerede vereceğinizi biliyorsanız orada sınıf yönetiminde sorun yaşamıyorsunuz. (K6)”*. Bu özelliğin hangi bölümde olursa olsun önemli olduğu da birçok katılımcı tarafından dile getirilen bir unsur olmuştur: *“Biz karşdakine en etkili şekilde o konuyu, o bilgiyi aktarmakla yükümlü olan kişileriz. Bunu yapmanın da kanıtlanmış birkaç tane yöntemi var. İyi dikkat çekeceksin, gerekirse hikayeler anlatacaksın, gerekirse örnek olaylar anlatacaksın. İsterseniz mühendislikte olun, isterseniz güzel sanatlarda olun. (K12)”*.

Öğretim elemanın iş/ders yükünün fazla olması, bu iş yükünün de etkisiyle olumlu bir psikolojiye sahip olamayışının da sınıf yönetimini etkilediği, *“Mesela işte şu hafta şu problem, bu hafta bu problem verilir onların işte geri dönüşlerinin alınıp değerlendirilmesi, öğrenciye tekrar onların verilmesi çok faydalı olur. Ama biz soru sorarken bunu yapıyor muyuz? Yok yapmıyoruz, yapamıyoruz çünkü zaman kalmıyor.... Akademik işler, işte ders programının yoğunluğu, yönetmeliklerin size nasıl diyeyim sizin önünüzü açmaması, böyle insanların diyelim hocalık görevi dışında yaptığınız bir sürü gereksiz işler.... Öğrenci işlerinin yapması gereken işlerin size paslanması, yok danışmanlık adı altında bazı işlerin size paslanması falan. Yani hoca olarak diyelim ders programını sizin yapıyor olmanız, haftalık ders programını, sınıf belirlemelerini sizin yapıyor olmanız hocalık dışında bir sürü şey yapılıyor burada. Dolayısıyla enerji kalmıyor insanda. Ben zannetmiyorum*

yani bu işleri düzgün yapabilen birileri var. Bir yerden sonra artık bıkiyorsunuz. (K4)” örneğinde görüldüğü gibi pek çok katılımcı tarafından ifade edilmiştir.

Genel olarak yükseköğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar ele alındığında, her iki fakültede görev yapan öğretim elemanlarına göre yükseköğretimde sınıf yönetimini sadece sınıf içi unsurlar değil yükseköğretim sistemi ile ilgili unsurlar, öğrencilerin özellikleri, öğretim elemanlarının özellikleri başta olmak üzere pek çok unsur etkilemektedir. Özellikle öğretim elemanlarının psikolojisinin sınıf içi süreçlere etkisi sıklıkla, özellikle de Fen Edebiyat Fakültesi öğretim elemanlarınca ifade edilmiştir. Öğrencilerin yetişkin olmalarının yükseköğretimde çok temel bir fark oluşturduğu katılımcıların çoğu tarafından ifade edilmiş, az sayıda katılımcı her yaşta öğrencinin benzer özellikler taşıdığını dile getirmiştir. Ayrıca sınıf yönetimi politikalarına ilişkin görüşlerde farklılık olduğu göze çarpmıştır. Katılımcıların çoğu, bölümlerinde ve fakültelerinde ortak bir sınıf yönetimi politikası olmadığını ifade etmiş ancak katılımcıların bir kısmı böyle bir politikanın olmamasının daha yerinde olduğunu, diğer bir kısmı ise ortak bir politika olmasının önemli ve gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları

Çalışmanın üçüncü alt problemi çerçevesinde yapılan analizlerde öğrenci davranışlarının yönetimi, öğretimin yönetimi, öğrenci sayıları/sınıf büyüklüğü, mekân, teknoloji, iletişim ve motivasyon olmak üzere yedi alt temaya/boyuta ulaşılmıştır.

Tablo 4.
Yükseköğretimde Sınıf Yönetiminin Boyutları

Tema	Alt Temalar	Kodlar
Yükseköğretimde Sınıf Yönetiminin Boyutları	Öğrenci Davranışlarının Yönetimi	Olumsuz Olarak Görülen Öğrenci Davranışları Olumsuz Öğrenci Davranışları Karşısında Yapılanlar Olumsuz Öğrenci Davranışı Görmedim
	Öğretimin Yönetimi	Planlama Zaman Yönetimi Ölçme ve Değerlendirme Öğretim Yöntem ve Teknikleri
	Öğrenci Sayıları/ Sınıf Büyüklüğü	Öğrenci Sayısı Sınıf Yönetimini Etkiler
	Mekân	Mekân Özellikleri Sınıf Yönetimini Etkiler Nasıl Bir Yükseköğretim Mekânı Olmalı
	Teknoloji	Çağımızda Teknoloji Olmadan Olmaz Teknoloji Kullanmıyorum Dikkati Çekmek İçin Teknoloji Öğrenmeyi Kalıcı Hale Getirmek İçin Teknoloji Teknoloji Sınıf Yönetimini Kolaylaştırır Öğrenciler Teknoloji Kullanımında Bizden İlerde Sınıfla İletişim İçin Teknoloji Bilgi Kaynağı Olarak Teknoloji
	İletişim	Önceki Kademelerden Farklı Önceki Kademelerden Farklı Değil Yükseköğretimde İletişim Biçimi
	Motivasyon	Farklı Kademelerde Motivasyon Öğrenci Motivasyonu Öğretim Elemanı Motivasyonu

Katılımcılar, öğrenci davranışlarının yönetimi alt temasında olumsuz gördükleri ve görmedikleri davranışları ifade etmişler ve davranış yönetiminin temel bir boyut olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları, “Bana göre derse aktif katılmamak olumsuz bir davranış örüntüsüdür. Olumsuz bir öğrenci davranışı derse katılmamak. Çünkü öğrencinin yerine getirmesi gereken bazı sorumluluklar var. Bu sorumluluklarını yerine getirmiyor olması bana göre olumsuz bir örüntüdür. Ondan sonra ders esnasında mesela ikili iletişimler içerisine girmek ciddi bir problem yaratıyor. Sonra dersin düzenini bozacak şekilde örneğin dersin başlangıç ve bitiş saatlerine uygunluk göstermemek ciddi bir problem, benim karşılaştığım problemlerden. Olumsuz olarak değerlendirebileceğim yine öğrencinin akademik olarak sorumluluklarını yerine getirebilecek davranışlar sergilememesi ve sınıf düzenini bozacak şekilde davranması (K19)” örneğinde ifadesini bulduğu gibi dersi dinlememe, cep telefonu ile meşgul olma, derse geç gelme/erken çıkma, gürültü, ödev ve sorumlulukları yerine getirmeme gibi davranışların olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Az sayıda öğretim elemanı olumsuz öğrenci davranışıyla

karşılaşmadığını ifade etmiştir: “*Ya ben hiç rastlamadım yani en azından kendi derslerimde ben rastlamadım böyle bir saygısızlık öğrencilerde görmedim (K4)*”.

İkinci alt tema olan öğretimin yönetimi; planlama, zaman yönetimi, ölçme ve değerlendirme ile öğretim yöntem ve tekniklerinden oluşmuştur. Katılımcılar çoğunlukla planlama yapılması ve bu planlamadan öğrencilerin de haberdar edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kendilerinin de planlamaya önem verdiklerini ifade etmişlerdir: “*Bırakın lisansı, yüksek lisans ve doktora öğrencileri de planlamaya ihtiyaç duyduklarını ifade ediyorlar genellikle. Bu hem öğrencileri koruyan hem de öğrencilerin o zihnindeki belirsizliği çözümlenmede yardımcı oluyor. Sadece benim planlamam değil. Ben planlıyorum mutlaka öğrencilere bir outline veriyorum. Hafta hafta hangi bölümler işlenecek, hafta hafta yapılacak ödevler varsa bu ödevlerin içeriği neler olduğu, son teslim tarihlerinin neler olduğu gibi. Bu dolayısıyla öğrenciye hem sorumluluk bilinci kazandırıyor hem zamanı yönetme becerisi kazandırıyor hem de netlik kazandırıyor. Şunu yapmak öğrenci için çok kaotik bir durum yani aldığım geri bildirimler doğrultusunda. Atıyorum mesela başlangıçta hoca diyor ki ödev vermeyeceğim diyor ama sonra vazgeçiyor ödev veriyor değerlendirme sistemine ilişkin. Ya da işte test yapacağım diyor ama sonradan vazgeçiyor açık uçlu yapıyor gibi. Plan yapmak çok önemli. Hem sizin açısından, zamanı iyi kullanabilmeniz hem de hangi hafta neleri yapacağınıza dair hazırlık yapabilmemiz için oldukça önemli. Hem de şeyin, öğrencinin sürece ilişkin kafasının netleşmesinde de oldukça önemli olduğunu düşünüyorum (K19)*”.

Benzer şekilde zaman yönetimi de yükseköğretimde önemi neredeyse tüm katılımcılarla dile getirilen bir boyut olarak karşımıza çıkmaktadır: “*Derse tabii ki ders notlarım ben her zaman önceden hazırlarım. Hani o 40 dakikalık ders içerisinde başta, ortada, sonda ne anlatacağım; çocuklara neler soracağım, hangi örnekleri çözeceğim. Bunlara hazır olarak giderim (K9)*”. Katılımcılar zaman yönetimi konusunda deneyimlerini de ifade etmişlerdir: “*Ya bu klasik anlayış vardır yani dikkat çekmek; daha çok işte genelde ben bunu yaşam tarzım halini getirmişimdir. Yani dikkat çekme, sınıfta öğrencilere takılma. O planlamayı, bizde bir hoca vardı bir zamanlar öyle derdi yani bir hamburger gibi düşüneceksiniz aslında dersi. Yani ilk baş ve son çok hacimlidir ama işlevsel değildir, karbondihattir eklemek. Arada proteinler var düşündüğünüzde. Onun gibi düşünün. Yani ilk ve sonda işte çocuğun ne yapıyorsunuz, dersle açılıyorsunuz, bilmem ne yapıyorsunuz sonra arada en önemli noktada temel bilgileri veriyorsunuz. Sonra yine normal hayata dönüp bitirebiliyorsunuz. Bu hipnotik bir şeydir aslında hipnozda da bu böyledir. Aslında verirsiniz bilinçaltına şeyi vermek istediklerinizi. Ondan sonra uyandırırken havadan sudan bahsedersin sanki hiçbir şey olmamış gibi. Yer. Bu da önemli bence. Dolayısıyla dersi planlarken de anlatacağım bu konuyu bağlı olarak ama çocukların da katılımıyla planlıyorum. Yani etkili ve verimli bir zaman yönetimi anlayışım vardır ayrıca (K6)*”.

Öğretimin yönetiminde katılımcıların çoğu yükseköğretimde ölçme ve değerlendirmenin sınıf yönetiminde çok önemli olduğu görüşünü ifade etmişlerdir: “*Ben ölçme değerlendirme ile ilgili doğru yapılması gerektiği ile ilgili, onda yüzde yüz mutabıkım. Yani iyi bir ölçme değerlendirmenin yapılması gerekiyor aslında iyi demeyim doğru bir ölçme değerlendirmenin yapılması gerekiyor. Bizim yaptığımız belki hatalardan kendi adıma sadece demiyorum örneğin doğru yanlışların sorulması, ondan sonra çoktan seçmelerinin sorulması... Ben üniversitede çok doğru olduğu kanısında değilim. Ölçme değerlendirme ile ilgili doktora sürecinde eğitim fakültesinden hocalardan ders aldık. ... Yani doğru bir ölçme değerlendirme muhakkak gerekiyor ama öğrencinin de sadece notla ölçülebilir olduğu kanısında değilim. Yani benim için mesela notun çok değeri yok. Ben ne kadar verebildim acaba? Ben ölçme değerlendirmeyi daha çok kendi üzerimde yapmayı tercih ederim. Yani eğer karşı tarafta alınmadıysa o zaman bence sorunun çoğu bende diye düşünürüm. Öyle bakarım yani. (K7)*”.

Öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf yönetiminin öğretimin yönetimi boyutunda dile getirilen bir diğer unsur olmuştur. Katılımcılar sınıf içinde uyguladıkları kendi öğretim yöntemlerinden örnekler vermişlerdir: “*Sınıf yönetimi ile ilgili derstelerimden biri derse katılmaları, sorduğum sorulara en azından birilerinin cevap vermesi. Şöyle bir derdim yok benim derste; slaytı açayım, slayttan okuyayım onlar da yazsınlar ya da takip etsinler. Sürekli anlatan ben olayım derdim hiçbir zaman olmadı. Evet bir akışım var, anlatmak istediğim ya da ulaştırmaya çalıştığım bir nokta var ama bu ulaşmaya çalıştığım noktaya onlar kendi kendilerine ulaşıyorlar istiyorum. Soru- cevap, soru-cevap. Evet ne yapmak istediğimi anlıyorlar bir süre sonra. Sonra kendileri sormaya başlıyorlar.... Yani evet bir ana fikrim var, evet o derste böyle bir şeyi hedefliyorum ama onu direkt söylemekten ziyade sorularla, örneklerle kendileri bulsunlar keşfetsinler, Aaa böyleymiş (K20)*”.

Katılımcılar üçüncü alt boyutta, “*Yani ilk zamanki o belli sayıda öğrenci ile kurduğunuz, sınıf yönetimi açısından bunu özellikle söyleyeyim, ilişki biçimi, öğrenim süreçlerinde uyguladığımız birtakım teknikler, taktikler bunların geçersizleşmeye başladığını gördüm.... Çünkü ulaşamıyorum. Çok sayıda insan var. Göz teması kuramıyorum öğrenciyle. (K8)*”. İfadesinde görüldüğü gibi sınıf büyüklüğünün/öğrenci sayılarının sınıf yönetiminde çok belirleyici olduğunu sıklıkla belirtmişlerdir.

Öğretim elemanı görüşleri incelendiğinde mekân kullanımının da sınıf büyüklüğüyle birlikte dile getirilen boyutlardan biri olduğu görülmektedir. “*Öncelikle sınıf mevcutları ilk aklıma gelen nokta bu. Çünkü ben dersime giriyorum diyelim ki 110 kişilik öğrenci grubu. Şimdi bu sınıfta benim sınıf yönetimimi uygulayabilmem çok zor oluyor. Neden zor oluyor? İşte senin*

sesini duyurmaya çalışsan öndekiyle arkadaki aynı düzeyde duymuyor senin sesini. Arkadaki bazen birden diyelim ki öğretmenin ses sonlarını etkili bir şekilde kullanması gerekiyor. Bazen farklılaştıracak, bazen artıracak dikkatini çeksin diye ama diyelim ki sen normal ses tonuyla bir şey konuştuğunda büyük bir amfi düşünün en arkadaki öğrenci sizin sesinizi duymak da zorlanıyor ve ne söylemişsiniz öğretmenin ben duymadım dediğinde sizin oradaki kendi motivasyonunuz da gidiyor. Onun için fiziksel alan benim bana göre en önemli etkenlerden birisi. Öğrenci sayılarının kalabalık olması ikinci bir etken (K18)” ifadesinde görüldüğü gibi mekân tasarımı öğrenci sayıları/sınıf büyüklüğü ile birlikte değerlendirilmiştir.

Beşinci boyut olarak karşımıza teknoloji çıkmaktadır: “Boyutlarından biri olmalı. Çünkü teknolojik bir çağdayız. Bilimin tekniğe dönüşmüş, görünür olmuş halini hepimiz yaşıyoruz. Yani teknoloji gündelik yaşamın içinde ve hizmetinde. İster kabul et ister kabul etme. Öyleyse ne yapacaksın? Ona ilişkin bir tabii ki bilgi vereceksin, çocuklara bilgi vermek zorundasın. Bunsuz olmaz. (K11)”. Katılımcılar, özellikle son yıllarda gelişen ve derslerde mutlaka kullanılan teknolojinin sınıf yönetimini etkilediği ve derslerde pek çok amaç için teknolojinin olanaklarından yararlandıkları görüşünü ifade etmişlerdir: “Çok önemli yani özellikle öğrencilerin çok istediği bir şey. Yani şu sunumlar renkli olsun, görselle desteklesin, işitsel materyallerle desteklensin. İşte ne bileyim bu pekiştirme etkinlikleri, online quizler yapılınsun bunları istiyor öğrenciler (K12)”.

Altıncı alt temada öğretim elemanları iletişimin yükseköğretimde ayrı bir boyut olarak tartışılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Kimi katılımcılar iletişim özelliklerinin temel ve orta kademedeki farklı olduğunu ifade ederken: “Yükseköğretimde daha çok yetişkinler arasında bir konuşma geçiyor. İlköğretim ve ortaöğretimde daha çok öğrenciler öğretmenden sürekli bir gelecek bilgi ya da geri dönüt ile ona bakıyor. (K15)”; kimileri aslında iletişimin temelde tüm kademelerde aynı olduğunu dile getirmişlerdir: “İnsanla uğraştığımız her yerde aslında ilköğretimde ya da üniversitede bunun çok değiştiğini düşünmüyorum. Yani hiç ilk ya da lise kademesinde ders vermedim. Burada tabii belirterek söylemek zorundayım ama örnek veriyorum öğrencileri biz işte tırnak içinde “evrensel standartlara göre” 18 yaşını doldurmuş herkesi yetişkin kabul ediyoruz. Ama sosyal ilişkilerimizde öğrenci ile olan akademik ilişkimizde kişisel ilişkimizde de bu böyle olmuyor. Halen ergenlik döneminde ya da sosyal bir sorunu sebebiyle akademik başarısı düşük bir öğrenci ile karşılaşabiliyoruz. (K14)”.

Katılımcı görüşlerine göre yedinci ve son boyut ise motivasyon olmuştur. “Öğrenci güdülendikçe yönetim kolaylaşıyor. Değil mi? Öğrencinin derse isteği ile alakalı. Yani bu bağlamda belki şey olabilir üniversitede biraz daha liseye veya diğer, daha aşağıdaki seviyelere göre daha kolay olabilir (K13)”ve “Motivasyonu sağlamış olan yani motive bir şekilde derse gelen öğrenci derste aktif katılım sağlıyor. Yani bu aktif katılımı soru sorma, dinleme, dinlenilene karşılık verme, öğretmenin anlattıklarını ya da öğretim elemanının anlattıklarını not alma, aldığı notlardan soru sorma, geri dönüt verme gibi bir etkileşim olması gerekiyor (K15).” ifadelerinde görüldüğü gibi öğretim elemanları motivasyonun yükseköğretimde çok önemli olduğunu vurgulamışlardır. Aynı zamanda motivasyonun karşılıklı olduğu dile getirilmiştir: “Tabii öğrencilerin, aslında çok motive olmuş birkaç öğrenci ile derse yürüttüğümü fark ediyorum. Yani bir sürü arkadaşım da bana onu söylüyor. İki üç tane ilgili öğrenci varsa, onlar soru soruyorlarsa ve meraklılarsa daha çok onlara odaklanıyoruz galiba. Belki biraz acıklı ama mesela daha fazla onlarla göz kontağı kurduğumu ben de fark ediyorum. Beni takip eden, gözüyle kafası ile onaylayan veya kafasının içerisinde ben anlatırken soruların oluşunu fark ettiğim öğrencilerle daha fazla göz kontağı kuruyorum. Belli bir süre sonra dersle ilgili motivasyon düşük, ilgisi düşük, telefonu ile ilgilenen, başka şeyler okuyan öğrencilere artık ben de bakmamaya başladığımı fark ediyorum. Daha ilgili öğrencilerle belki daha çok önlerde oturan öğrenciler oluyorlar. Onlara daha fazla yönlendiğimi hissediyorum. Tabii çabalıyorum diğer öğrencilerin de ilgisini çekmek için.... Bu ilgiyi ve motivasyonu yüksek tutmaya çalışsam da öğrencilerin bu umutsuzluğu aslında beni de etkiliyor diyebilirim. (K5)”. Katılımcılar, yukarıdaki ifadede ortaya çıktığı gibi hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin motivasyonlarının sınıf yönetimi bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir:

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları teması genel olarak değerlendirildiğinde karşımıza öğrenci davranışlarının yönetimi, öğretimin yönetimi, sınıf büyüklüğü/öğrenci sayıları, mekân, iletişim, teknoloji ve motivasyon olmak üzere yedi alt tema çıktığı görülmektedir. Bu alt temalar sınıf yönetiminin boyutlarını oluşturmaktadır. Yükseköğretimde temel ve orta kademe literatürüyle ortak boyutlar (öğrenci davranışlarının, yönetimi, sınıf büyüklüğü, zaman ve mekân yönetimi, öğretimin yönetimi) görülmekle beraber farklı olarak motivasyon ve teknoloji boyutları karşımıza çıkmaktadır. Yanı sıra, temel ve orta kademeyle ortak görülen boyutlarda dahi yükseköğretimin farklı özellikleri (yukarıda ifade edilen) nedeniyle içerik farkları olduğu ifade edilmiştir.

Yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi içeriğine yönelik ihtiyaç ve öneriler

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi temasına ilişkin üç alt tema karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 5.**Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi Eğitimi İçeriğine Yönelik İhtiyaç ve Öneriler**

Tema	Alt Temalar	Kodlar
Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi Eğitimi İçeriğine Yönelik İhtiyaç ve Öneriler	Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi Eğitimine Gereklilik	Gerek Var Gerek Yok Sınıf Yönetimi Eğitimi Olsa Kimse Katılmaz
	Yükseköğretimde Sınıf Yönetimi Eğitimine İlişkin Beklentiler	Sınıf Yönetimi Dersi İçeriği İhtiyaç ve Öneriler Kuramdan Çok Uygulama Her Bölümün Doğasına Uygun İçerik Belirleme Her Bölüm İçin Ortak Sınıf Yönetimi İlkeleri Oluşturma Deneyim Aktarımı Yapılabilecek Platformlar Oluşturma
	Eğitim Fakültesinden Beklentiler	Eğitim Fakültesine Çok İş Düşer Eğitim Fakültesinden Bir Şey Beklemem

Öncelikle katılımcılara yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimine gerek olup olmadığına ilişkin görüşleri sorulmuş ve katılımcıların çoğu “*Net alması gerekir. Aslında eğitimle ilgili pek çok ders almaları gerektiği konusunda hemfikiriz diğer hocalarla da herhalde (K1)*” ifadesinde görüldüğü gibi yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitiminin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Az sayıda katılımcı sınıf yönetimi eğitimine gerek olmadığını ifade etmiştir: “*Yani mesela lisans eğitiminde biliyoruz yani öğrencilerin; işte hoca çok iyi, çok bilgili ama sınıfı idare edemiyor, mesela yönetirken, beni idare edemiyor şeklinde. Ama o ders olmalı mı olmamalı mı meselesine gelince olunca ne oluyor? İnsan ne kazanıyor? Neticede bunlar teorik derslerdir. Esas olan pratiktir yani. Ne kadar da istediğiniz konuda ders alın iş uygulamaya gelince biliyorsunuz sınıfı yönetmek ya da başka konularda (K13)*”. Bazı katılımcılar ise sınıf yönetimi eğitiminin gerekli olduğu ancak kimsenin böyle bir eğitime katılmak istemeyeceğini ifade etmiştir: “*Öğretim elemanlarının sınıf yönetimi dersi almaları gerekir mi? Ayy burunları pek büyük olur. Derler ki aman yok biz zaten bunları biliyoruz derler. Ben kendim böyle bir şeye katıldım hani deneyim paylaşmak için özellikle. Başkalarından ne öğrenebilirim diye ben yapardım ama böyle herkes kendinden menkul genelde. (K8)*”.

Katılımcılar yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimiyle ilgili birçok ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların bazıları mekân, teknoloji kullanımı ve iletişim ile ilgili beklentileri ön plana çıkarmış: “*Fiziki şartlar ön planda, fiziki şartlara göre sınıf yönetimi nasıl olmalı? Buna dikkat edilebilir. Yetersiz koşullarda, biraz daha iyi koşullarda, grup çalışmalarının yapılabileceği ortamlarda nasıl olabilir? Bunun dışında bildiğimiz; hocanın sınıf içerisindeki yeri, öğretmenin sınıf içerisindeki yeri, durması gereken yerler, ses tonu dahil, davranışları Öğretmen davranışları, öğrenci ile etkileşimde kurduğu diyalog, öğrenci ile mesafesi... En azından bütün bunlar. Teknoloji kullanımı yine. Sınıf içerisinde öğrenciyi her alandan görebileceği yerlerde olması, durması gereken yerler, konumu, öğrencinin konumu, hocanın konumu, işte sınıfın durumu.... Bütün bunların bilinmesi gerek diye düşünüyorum. (K1)*”; kimi öğretim elemanları çağın gerektirdiği medya okuryazarlığı, teknoloji ve materyal kullanımı ve ölçme değerlendirme ile ilgili beklentilerini dile getirmiş, “*İşte bu medya okuryazarlığı, ondan sonra işte iletişim dersi en önemlisi bence ikisi.... Çünkü medya ile ilgili şeyler. Teknoloji o kadar geliyor ki biz de öğretim elemanları geri kalıyoruz.... Sınıf iletişimi için de bu şey çok geçerli. Yani hani o şey kullanacağımız aletleri bizim çok iyi bilmemiz gerekiyor... İletişim zaten temeli yani hani her şeyi iletişim. Sınıfı yöneten iletişimsiz biri sınıfı yönetemez ki... Tabii ki yüksek öğretimin temeli ölçme değerlendirme. (K10)*”; kimileri de öğretimin yönetimini ifade eden beklentileri ön plana çıkarmıştır: “*Kesinlikle dersin planlanması, sürecin takip edilmesi, ölçme değerlendirme, öğrencinin derse katılması, teknoloji boyutu, motivasyon, öğretim yöntemi. Yani mesela öğretim yöntemi de çok önemli. (K20)*”. Katılımcıların çoğu yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi sınıf yönetiminde iletişimin önemini dile getirmiştir.

Katılımcıların pek çoğu sınıf yönetimi eğitiminin sadece kuramsal değil uygulama ve deneyim alanına da açık olması gerektiğini ifade etmişlerdir: “*Yani şöyle ben yine deneyim paylaşımı beklerim. Böyle oturup nasıl söyleyeyim slaytlarla bana sınıf yönetimi nasıl olması gerektiği değil de evet ilkeler konusunda olabilir birtakım şeyler... Tartışma yönünde neler yapılabileceği yönünde böyle bir destek olabilir diye düşünüyorum... Yani bizim deneyimlerimizi harekete geçirme. Yani ilkeler oluyor ama o ilkelerle realite birbiriyle uyumlu olamayabiliyor onlar üzerinden belli ortak ilkeler belirlenebilir. (K8)*”.

Üçüncü alt temada katılımcılar yükseköğretimde sınıf yönetimine ilişkin eğitim fakültesinden beklentilerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların çoğu yükseköğretimde sınıf yönetimi konusunda asıl işin eğitim fakültesine düştüğünü ifade ederken “Yani birinci derecede eğitim fakültesine düşer çünkü onun uzmanlık alanına giriyor. Yani bizden böyle bir şey talep edilirse biz bunu yapma şeyine kabiliyetine sahip değiliz. (K3)”; bir katılımcı da eğitim fakültesinden bu konuda bir beklentisi olmadığını dile getirmiştir: “Bu aslında bir nevi şeydir ya şöyle söyleyeyim, ben sınıfı yönetemiyor muyum da Eğitim Fakültesi’nden gelecek adam bana sınıf yönetimi dersi anlatacak?” (K13)”.

Katılımcıların yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi temasına ilişkin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların çoğunun sınıf yönetimi eğitimiyle ilgili olumlu görüş bildirdiği, sınıf yönetiminin tüm boyutlarıyla ilgili eğitim ihtiyacı olduğu ve bu eğitimlerin alana en çok hâkim olan eğitim fakültesi tarafından planlanması gerektiği görüşleri öne çıkmaktadır. Ayrıca öğretim elemanlarının pek çoğu teorik bilgi yanında uygulama ve deneyim paylaşımlarının çok önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Az sayıda katılımcı ise yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitime ihtiyaç olmadığını ifade etmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle yükseköğretimde sınıf yönetimi tartışmaya açılmış ve derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır.

Çalışmanın birinci alt problemini oluşturan “Öğretim elemanlarının sınıf yönetimine bakış açıları” teması, öğretim elemanlarının görüşlerine göre değerlendirildiğinde genel olarak sınıf yönetimi kavramına yabancı oldukları, az sayıda öğretim elemanının sınıf yönetimini kendileri ve öğrencileri açısından sınırlayıcı bir unsur olarak görebildikleri bulgulanmıştır. Ancak alan yazında bizim çalışmamızdan farklı olarak öğretim elemanlarının sınıf yönetiminde kendilerini yeterli gördükleri, öğrencilerin ise öğretim elemanlarını yetersiz veya orta düzeyde yeterli olarak değerlendirdikleri çalışmalar (Aydoğdu, 2015; Özyıldırım, Kabaran, Göçen ve Altıntaş, 2014; Şahin, 2014) görülmektedir. Al-Hamdan (2017) ise araştırmasında benzer şekilde öğretim elemanlarının sınıf yönetiminin iletişim, motivasyon, kural koyma ve bu kurallara kendisi de uyma gibi unsurlarında düşük yeterliliğe sahip olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Katılımcılar görüşmelerde gözlem ve deneyimlerinden hareketle elde ettikleri beceriler neticesinde öğretmen merkezli yaklaşımları daha sık kullandıklarını belirtmişlerdir. Benzer bulguların alan yazında farklı çalışmalarda da elde edildiği görülmüştür (Battal, 1988; Senemoğlu, 1994; Yaşar ve Şeremet, 2010).

Çalışmanın ikinci alt problemini oluşturan “yüksek öğretimde sınıf yönetimini etkileyen unsurlar” teması verilerin değerlendirilmesi neticesinde; her iki fakülteden öğretim elemanları, yükseköğretimde sınıf yönetiminde sınıf dışı unsurların da rol oynadığını ifade etmişlerdir. Buna göre üniversiteye giriş sistemi, öğrenci ve öğretim elemanı sayıları, öğrencilerin yetişkin olma bağlamında bireysel ve gelişim özellikleri, psikolojileri, hazır bulunuşluk ve yeterlilikleri sınıf yönetimini etkileyen unsurlar arasındadır. Benzer bir bulgu Çiftçi ve Erçetin’in (2021) çalışmalarında da karşımıza çıkmaktadır. Öğrenci ve öğretim elemanı özelliklerinin sınıf yönetimini etkilediğine ilişkin benzer bir bulgu Uslu ve Avcı’nın (2016) çalışmasında görülmektedir. Öğretim elemanı özelliklerinin sınıf yönetimini etkilediğine dair pek çok çalışmada benzer bulgulara ulaşılmıştır (Bozanoğlu, 2014; Eker, 2016; Gözütok, 1988; Kumral, 2009; Kurtoğlu Erden, Uslupehlivan ve Kurt, 2021; Özer ve Bozanoğlu, 2016). Bu çalışmalarda özellikle öğretim elemanların davranışları farklı yönleriyle ve çoğunlukla öğrenci görüşlerine göre ele alınmıştır.

Çalışmanın üçüncü alt problemini oluşturan “yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutları” teması kapsamında verilerin değerlendirilmesi neticesinde yedi alt temaya/boyuta ulaşılmıştır. Alanyazında yükseköğretimde sınıf yönetiminin farklı boyutlarıyla ayrı ayrı çalışıldığı ve sonuçların bu çalışmanın bulgularıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Uslu ve Avcı (2016), öğrenci davranışlarının yönetimini yükseköğretimde sınıf yönetiminin diğer kademelerden de farklı bir unsuru olarak bulgulanmış; Henderson (2016), öğrenci davranışlarının yönetimi konusunda öğretim elemanlarına etkili sınıf yönetimi eğitimi verilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Öğretim elemanları çalışmamızda planlama, zaman yönetimi, ölçme ve değerlendirme, öğretim yöntem ve teknikleri kapsamında öğretimin yönetiminin yükseköğretimde sınıf yönetiminin bir boyutu olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretimin yönetimi boyutu farklı unsurlarıyla birçok çalışmaya konu olmuştur. Bu çalışmalardan biri Battal’ın (1988), öğretim elemanlarının sınıf yönetiminde kullandıkları ipucu, pekiştirici verme, dönüt ve düzeltme ile öğrencilerin katılımı değişkenleriyle eğitim ve fen-edebiyat fakültelerini karşılaştırdığı doktora çalışmasıdır. Çalışmada iki fakülte arasında anlamlı bir fark bulunamamış; yukarıda ifade edilen değişkenlerin kullanımı bağlamında öğretim elemanlarının yeterli olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bizim çalışmamızda bundan farklı olarak öğretim elemanlarının sözü edilen değişkenleri sınıf içi süreçlerde kullandıkları görülmüştür. Arslantaş (2011); öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme, öğretim strateji-yöntem ve tekniklerini kullanma ile iletişim becerilerini incelediği çalışmasında eğitim ve fen-edebiyat fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının yeterli düzeyde olmadığını bulgulanmıştır. Farklı olarak Arslantaş, Cinoğlu ve Yıldız (2012), öğrencilerin öğretim becerileri açısından öğretim elemanlarının yarısını yeterli gördükleri bulgusuna ulaşmışlardır. Ölçme ve değerlendirme alt başlığında

öğretim elemanlarının çoğunlukla geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarını kullandığı görülmüştür. Doğan (2009) da çalışmasında benzer bir bulguya ulaşmıştır. Şad ve Göktaş (2013) ise çalışmalarında çağdaş ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğretim elemanları tarafından nispeten daha çok kullanıldığı ve eğitim fakültesinde görev yapan ve ölçme ve değerlendirme eğitimi alan öğretim elemanlarının diğer fakültelere göre anlamlı bir fark olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Yükseköğretimde “sınıf büyüklüğü” boyutuyla ilgili öğretim elemanları öğrenci sayıları arttıkça öğretimin kalitesinin düştüğünü, öğrencilerle iletişim kurma olanaklarının azaldığını, buna bağlı olarak mekân kullanımının sınırlandığını ifade etmişlerdir. Jerez, Ortiz, Rojas ve Henriquez (2018) de çalışmalarında benzer bir bulguya ulaşarak yükseköğretimde sınıf yönetiminde sınıf büyüklüğünün etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Yükseköğretimde sınıf büyüklüğü, çoğunlukla “mekân” ile birlikte ifade edilmiştir. Yükseköğretimde sınıf mekanının etkileyici, geniş, rahat ve ihtiyaç duyulabilecek öğretim materyalleriyle donanımlı olması gerektiği, sınıf dışı (laboratuvar, kampüste farklı alanlar vb) eğitim ortamlarının da kullanılması gerektiği ifade edilmiştir. Kurtoğlu, Erden, Uslupehlivan ve Kurt (2021), çalışmalarında yükseköğretimde sınıf yönetiminde fiziksel koşulların önemini bulgulamışlardır. Yükseköğretimde “iletişim” boyutunda her iki fakülteden öğretim elemanlarının çoğu öğrencilerin yetişkin olması bağlamında temel ve orta öğretim kademelerinden farklı olduğunu ifade etmişlerdir. Az sayıda katılımcı ise yükseköğretimde fark olmadığını, iletişimin hangi yaş olursa olsun önemli olduğunu ve her insanın ilgi ve sevgi beklediğini ifade etmiştir. Alanyazına bakıldığında yükseköğretimde iletişimin en çok araştırılan boyutlardan biri olduğu dikkati çekmektedir. Öğretim elemanlarının iletişim becerileri en çok çalışılan konular arasındadır (Arslan, 2011; Aydan Silkü, 2002; Bayram, Göker, Sarıkaya ve Kumandaş Öztürk, 2017; Keçeci ve Arslan, 2012; Keçeci ve Taşocak, 2009). Kaya, Sungurtekin ve Deniz (2017), bizim çalışmamızın bulgularına benzer şekilde öğretim elemanı-öğrenci iletişimde saygıya dayalı ancak öğretim elemanı lehine hiyerarşik bir üstünlüğün korunduğu bir ilişki olması gerektiği bulgulanmıştır.

Çalışmanın dördüncü alt problemini oluşturan “öğretim elemanlarının sınıf yönetimine ilişkin ihtiyaç ve önerileri” teması verilerin değerlendirilmesi neticesinde; öğretim elemanları çoğunlukla yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitimi önemli ve gerekli gördüklerini, bu çalışma kapsamında yapılan yaklaşık 45 dakikalık görüşmenin dahi sınıf yönetimi konusunda düşüncelerine ve kendilerini sınıf içi uygulamalar ve yeterlilikler bağlamında değerlendirmelerine katkı sunduğunu ifade etmişlerdir. Alanyazında Erginer ve Dursun’un (2005) da benzer bir bulguya ulaştığı görülmüştür. Bu çalışmada öğretim elemanlarının %72’si, etkili öğretmenlik formasyonu almalarının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının alanlarında akademik yeterliliğe sahip oldukları ancak öğretmenlik becerileri için sınıf yönetimi ya da etkili öğretmenlik becerileri eğitimi almaları gerekliliği alanyazında pek çok çalışmada bulgulanmıştır (Aksu, Çivitçi ve Duy, 2008; Erginer, Erginer ve Bedir, 2009; Murat, Aslantaş ve Özgan, 2006; Şen ve Erişen, 2002). Özkütük ve Yalçinkaya (2008), öğretim elemanları ve öğrencilerin bakış açısıyla öğretim elemanlarının sınıf yönetiminin boyutları olan sınıf içi iletişim, sınıf içi davranış yönetimi, sınıf içi öğretmen davranışlarını araştırmış ve öğrencilerin bu bağlamda öğretim elemanlarını ortanın alt sınırında görürken öğretim elemanlarının kendilerini ortanın üst sınırında gördükleri bulgusuna ulaşmışlardır. Çalışmanın sonunda öğretim elemanlarının sınıf yönetimi eğitimi almaları öneri olarak ifade edilmiştir. Az sayıda katılımcı ise yükseköğretimde öğrencilerin yetişkin oldukları ve üniversiteye kendi tercihleriyle girdiklerini ifade ederek sınıf yönetimi eğitiminin zaman kaybı olabileceğini belirtmiştir. Sınıf yönetimi eğitimi içeriğine ilişkin öğretim elemanı görüşleri de şu şekilde karşımıza çıkmaktadır: öğrenci davranışları ve olası çatışmalarla baş edebilme, öğretim elemanı davranışları, fiziksel/mekân düzenleme, ölçme ve değerlendirme, öğretim yöntem ve teknikleri, motivasyon, iletişim, zaman yönetimi, planlama, medya okuryazarlığı. Bu çalışmada ortaya çıkan bulguya uyumlu olarak Evran Acar, Kılıç, Ay, Kuyumcu Vardar ve Kara’nın (2010) çalışmalarında da öğretim elemanlarının planlama, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme, öğretim teknolojileri, öğretim materyali hazırlama, sınıf yönetimi, zaman yönetimi ve motivasyon alanlarında eğitim ihtiyacı olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yükseköğretimde sınıf yönetimi eğitiminin gerekli olduğunu düşünen katılımcıların çoğu, olası eğitimlerde teorik bilgiden çok uygulamaya ve deneyim paylaşımlarına yer verilmesini, bu eğitimlerin bir modül halinde eğitim fakültesi tarafından hizmet içi eğitim ya da doktora düzeyinde zorunlu dersler olarak planlanabileceğinin uygun olacağını ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada ulaşılan en önemli sonuçlardan biri fen-edebiyat ya da eğitim fakültesi fark etmeksizin katılımcıların büyük çoğunluğunun yükseköğretimde sınıf yönetimi tartışmalarını önemsemesi ve sınıf yönetimi eğitime yönelik olumlu bir tutum geliştirmiş olmasıdır. Sorularımıza içtenlikle yanıt veren katılımcılar, yükseköğretimde pek çok farklı sorunlarla uğraşmakla birlikte kendi sınıf yönetimi becerilerini düşünme fırsatı bulamadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmacılar tarafından ayrıca dikkat çekici olan sınıf yönetiminin birçok katılımcı tarafından sadece davranış yönetimi, disiplin, otoriter tutum, özgürlük alanına müdahale gibi tanımlanması ancak görüşme ilerledikçe sınıf içinde planlamadan uygulamaya ve değerlendirmeye yapılan pek çok etkinliğin sınıf yönetiminin boyutları arasında olduğunu fark etmiş olmalarıdır.

Bu anlamda bu araştırmanın bulgularına göre araştırmacılara ve uygulayıcılara şunlar önerilebilir: Öğretim elemanlarına yönelik sınıf yönetimi eğitimlerinde sınıf yönetiminin öğretim elemanlarının sınıf içindeki özgürlük alanlarına müdahale ve öğrenci davranışlarına yönelik katı bir disiplin olmadığı aksine sınıf içi alanlarını özgürleştirecek donanıma sahip olma becerisi olduğu ve öğretimin kalitesini artırmaya büyük katkı sunacağı özenle anlatılmalı; özellikle mesleğe

yeni adım atan deneyimsiz öğretim elemanlarının bu konuda erken yaşta bilgi sahibi olmalarının özgüvenlerini, motivasyonlarını ve kariyerlerini olumlu yönde etkileyeceği açıklanmalıdır. Yanı sıra sınıf yönetimi eğitimleri öğretim elemanlarının bireysel ve akademik alanlarına sınırlar koyan katı kurallar bütünü olarak değil, rehber niteliğinde bir kolaylaştırıcı olarak tasarlanmalıdır. Sınıf yönetimi, hayatın olağan akışı içinde değişen unsurlara bağlı olarak değişen hareketli bir alanı ifade eder. Bu anlamda hizmet içi eğitimler, deneyim paylaşımları, zamanın ihtiyacına yönelik güncel eğitimler de planlanmalı uygulanmalıdır. Tüm bunların genel olarak yükseköğretimin kalitesinin artmasında da etkili olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, Mersin Üniversitesinin eğitim ve fen-edebiyat fakültelerinin farklı bölümlerinde görev yapan 20 öğretim elemanının görüşlerine başvurularak yapılmıştır. Bu anlamda örneklemin genişletilmesi, farklı araştırma yöntem ve teknikleri kullanılması, ayrıca çalışmaların farklı kentlerdeki üniversitelerin farklı fakülte ve bölümleriyle yapılması önerilmektedir. Yükseköğretimde sınıf yönetiminin farklı tasarımlarla araştırılmasının, yükseköğretimde sınıf yönetimine ilişkin ihtiyaç önerilerin tespitine ve yükseköğretimde sınıf yönetiminin boyutlarına ait kuramsal alt yapıyı oluşturmaya büyük katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu araştırmalar yürütülürken öğretim elemanlarının sınıf yönetimine ait teorik bilgiye sahip olmamaları göz önünde bulundurularak veri toplama araçlarının teorik ifadelerden çok deneyim ve gözlem odaklı görüşleri içeren nitelikte olması önerilmektedir.

Etik Kurul Onay Bilgileri (The Ethical Commite Approval)

Bu çalışma Mersin Üniversitesinin Etik Kurulunun 08.10.2020-37 tarih sayılı onay kararı ile araştırma ve yayın etiğine uygun şekilde yapılmıştır.

Çıkar Çatışması (Conflict of Interest)

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek (Financial Support)

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Yazar Katkıları (Author Contributions)

Çalışmada birinci yazarın araştırma sürecine katkısı %60 oranında (araştırma tasarımı, alanyazın taraması, veri toplanması ve analizi, raporlama, yayın süreci), ikinci yazarın katkısı %40 oranında (araştırma tasarımı ve denetimi, veri analizi ve eleştirel değerlendirme) olmuştur.

Kaynakça

- Aksu, M.B., Çivitçi, A. & Duy, B. (2008). College Students' Perceptions about Teaching Practices, Classroom Behaviors and Attitudes of the Faculty Members. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 9(16), 17-42.
- Al-Hamdan, J. (2007). Higher education classroom management: Kuwait university students' views. *College of Education*, 41(3), 572-582.
- Arslan, F. (2011). *Sınıf yönetiminde öğretim elemanlarının iletişim davranışına ilişkin öğrenci görüşleri: Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi örneği*. (Tez No: 294613). [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Arslandaş, İ. (2011). Öğretim elemanlarının öğretim stratejileri-yöntem ve teknikleri, iletişim ve ölçme değerlendirme yeterliklerine yönelik öğrenci görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 487-506.
- Arslandaş, H. İ., Cinoğlu, M. & Yıldız, M. A. (2012), Öğretim elemanlarının sınıf içi öğretim becerilerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 67-90.
- Aydan Silkü, H. (2002). *Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarıyla olan iletişimi ve bu konuda yönetimden beklenenler*. (Tez No: 125221). [Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi].
- Aydoğdu, A. (2015). *Öğretim elemanlarının sınıf yönetimi beceri düzeyleri*. (Tez No: 415861). [Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi].
- Başar, H. (2014). *Sınıf yönetimi* (19. Baskı). Anı.
- Battal, N. (1988). *Uludağ Üniversitesi Necatibey Fakültesindeki bazı derslerde öğretme-öğrenme faaliyetlerinin niteliği* (Tez No: 4521). [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Bayram, A., Göker, S., Sarıkaya, H. & Kumandaş Öztürk, H. (2017). Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi verilen eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının sınıf içi iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 77-94.
- Bozanoğlu, B. (2014). *Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanları tarafından sergilenen istenmeyen davranışlara ilişkin görüşleri* (Tez No: 384754). [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi].
- Bozpolat, E., Usta, H.G. & Uğurlu, C. T. (2016). Öğrenci ve öğretim elemanlarının sınıf yönetimi modellerine ilişkin görüşleri: Nitel bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1157-1173.
- Can, N. (2007). Eğitim çalışanlarının görüşlerine göre öğretmenin sınıfta zaman yönetimi davranışları. *A.Ü. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 88-103.
- Çelik, V. (2013). *Sınıf yönetimi* (7. Baskı). Nobel.
- Çetin, F. (2009). *Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışlarının incelenmesi* (Tez No: 235593). [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Çiftçi, K. & Erçetin, Ş. Ş. (2021). Öğretim elemanlarının sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemler. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(25), 674-700.
- Demiray, U. (2014). *Etkili iletişim* (7. Baskı). Pegem Akademi.
- Doğan, A. C. (2009). *Öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik görüşleri* (Tez No: 257638). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Eker, D. (2016). Üniveriste öğrencilerinin gözüyle sınıf içi olumsuz öğretim elemanı davranışları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 564-571.
- Erden, M. (2016). *Sınıf yönetimi* (3. Baskı). Arkadaş.
- Erginer, E. & Dursun, F. (2005). Öğretim elemanlarının etkili öğretim becerilerinin geliştirilmesine yönelik görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 11-22.
- Erginer, E., Erginer, A. & Bedir, G. (2009). Eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının akademik kökenleri ve öğretmen yeterliliklerinin incelenmesi üzerine bir çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 93-108.
- Esen, M. & Esen, D. (2015). Öğretim üyelerinin performans değerlendirme sistemine yönelik tutumlarının araştırılması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1), 52-67.
- Esmer, E. & Altun, S. (2015). Farklı yöntemlerle öğrenim gören öğretmen adaylarının düşünme stilleri değişir mi?. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(1), 323-340.
- Evrancı Acar, F., Kılıç, A., Ay, Ş., Kuyumcu Vardar, A. & Kara, R. (2010). *Öğretim elemanlarının pedagojik formasyon ihtiyacı*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications. 11-13 Kasım 2010, Antalya, Türkiye (1028-1040).
- Fry, H., Ketteridge, S. & Marshall, S. (2009). *A handbook for teaching and learning in higher education* (Third edition). Routledge.
- Glesne, C. (2014). *Nitel araştırmaya giriş* (4. Baskı). Anı.
- Gülşen, C. (2015). *Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi* (4. Baskı). Anı.
- Gözütok, F. D. (1988). *Öğretmen eğitiminde meslek formasyonu öğretiminin öğretim elemanı davranışlarına yansımaları* (Tez No: 10773). [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi].

- Henderson, K. D. (2016). *The effect of higher education classroom management behavior strategies on learning* (Tez No. 2214). Doktora Tezi, Walden University.
- Hoşgörür, T. & Yorulmaz, Y. (2016). Öğretim elemanlarının sınıf yönetiminde kullandıkları güç kaynaklarının öğretmen adaylarının öğrenme ortamlarına yönelik adalet algılarına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(2), 375-404.
- Jerez, O., Ortiz, C., Rojas, M. & Henriquez, F. (2018). *Classroom management in large higher education courses: challenges and opportunities*. Proceedings of edulearn 18 conference. <https://doi.org/10.21125/edulearn.2018.2041>.
- Kaya, M. F., Sungurtekin, D. & Deniz, S. (2017). Üniversitelerde öğretim elemanı kaynaklı iletişim sorunları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 176-195.
- Kaya, Z. (2014). *Sınıf Yönetimi*. Pegem Akademi.
- Kayıkçı, K. (2016). Sınıf içi öğretim etkinliklerinin yönetimi. R. Sarpkaya (Ed.). *Sınıf Yönetimi* (Altıncı Baskı) içinde (s. 213-254). Anı Yayıncılık.
- Keçeci, A. & Arslan, S. (2012). Hemşire öğretim elemanlarının iletişim becerileri: Öğrenci perspektifi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 34-45.
- Keçeci, A. & Taşocak, G. (2009). Öğretim elemanlarının iletişim becerileri: bir sağlık yüksekokulu örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2(4), 131-136.
- Kumral, O. (2009). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının davranışlarına yönelik algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 92-102.
- Kurtoğlu Erden, M., Uslupehlivan, E., Kurt, A. (2021). Üniversitedeki öğrenme ortamına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 1-19.
- Luo, J., Bellows, L. & Grady, M. (2000). Classroom management issues for teaching assistants. *Research in Higher Education*, 41(3), 353-383.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. <https://oygm.meb.gov.tr/> adresinden 25.09.2021 tarihinde alınmıştır.
- Murat, M., Aslantaş, H.İ. & Özgan, H. (2006). Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim-öğretim etkinlikleri açısından değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 263-278.
- Özaydınlık, K., Kabaran, H., Göçen, G. & Altıntaş, S. (2014). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarında bulunan öğretmenlik niteliklerine ilişkin algıları (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 9(8), 697-710.
- Özer, N. & Bozanoğlu, B. (2016). Öğretim elemanları tarafından sergilenen istenmeyen davranışların üniversite öğrencilerinin algılarına göre değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(2), 245-266
- Özkütük, N. Yalçınkaya, M. (2008). Ege Üniversitesi hemşirelik yüksekokulu öğretim elemanı ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüş ve beklentileri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 24(3), 17-32.
- Patton, M.Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (1994). *Üniversite mezunu öğrencilerin görüşlerine göre üniversite öğretim elemanlarının öğretim etkinlikleri ve öğretmenlik meslek bilgisi ihtiyaçları*. 1. Eğitim Bilimleri Kongresi. 207-218.
- Sever, I. & İflazoğlu Saban, A. (2015). Öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarının belirlenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 173-204.
- Şad, S. N. & Göktaş, Ö. (2013). Öğretim elemanlarının geleneksel ve çağdaş ölçme değerlendirme yaklaşımlarının incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(2), 79-105.
- Şahin, M. (2014). Üniversite öğretim elemanlarının sınıf içi öğretimsel davranışlarına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Çankırı Karatekin Üniversiteis örneği). *Turkish Studies*, 9(11), 499-515.
- Şen, Ş. & Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.
- Şentürk, İ. & Bozkurt Oyman, N. (2014). Yükseköğretimde demokratik sınıf yönetimi: nitel bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 921-945.
- Tınmaz, A. K. (2018). Öğretim elemanlarının pedagojik yeterlilikleri: ölçek geliştirme çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 478-493.
- Tonbul, Y. (2008). Öğretim üyelerinin performansının değerlendirilmesine ilişkin öğretim üyesi ve öğrenci görüşleri. *Educational Administration: Theory and Practice*, 56, 633-662.
- Türk Dil Kurumu (1988). *Türkçe sözlük*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Uludağ, Z., & Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekan. *Milli Eğitim Eğitim Sanat-Kültür Dergisi*, 150, 18-36.
- Uslu, T. & Avcı, M. (2016). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerilerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 611-637.
- Ünal, S. & Ada, S. (2003). *Sınıf yönetimi* (2. Baskı). Marmara Üniversitesi.

- Yaşar, O. & Şeremet, M. (2010). Yükseköğretim coğrafya eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri ve materyallerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası insan bilimleri dergisi*, 7(1), 675-702.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Seçkin.

Extended Abstract

Introduction

Education and teaching processes are predominantly carried out in the "classroom" environment at all levels of education. The classroom can be defined as the broadest sense as the environment where educational processes are carried out. Classroom management is one of the skills that the teacher is expected to have in order to carry out the processes related to the teaching of the lesson in the most effective way. These skills can show different qualities at every level of education.

In higher education, instructors and students also gather in a classroom setting. However, it is known that regardless of the field, instructors do not receive any education on classroom management at any stage of their training (Esen & Esen, 2015; Tonbul, 2008). Fry, Ketteridge, and Marshall (2009) stated that faculty members did not take any courses on classroom management throughout their educational process. They acquired knowledge and skills in this field through observations during their student years and the experiences gained while practicing their profession. However, faculty members have been teaching in the classroom environment, interacting with student groups and effectively managing many elements in the classroom since the beginning of their careers. Even if an instructor lacks experience and fundamental knowledge in this field, there is a high probability of encountering difficulties in the teaching process and subsequently losing motivation, despite their academic competence in their respective fields (Luo, Bellows, & Grady, 2000).

It has been observed in literature that few studies on classroom management in higher education primarily utilize quantitative methods, focusing on specific dimensions and predominantly involving higher education students in their samples. Examining the skills acquired through observation and experience by faculty members in higher education is challenging without a conceptual framework that addresses the unique nature, needs, and expectations of classroom management in higher education. This study aims to create a conceptual framework regarding the dimensions of classroom management in higher education from a holistic and in-depth perspective, based on the experiences and opinions of faculty members. The problem of the study is "What are the unique features of classroom management in higher education, according to the opinions of faculty members?" The sub-problems related to this problem statement are:

1. What are the faculty members' perspectives on classroom management?
2. What factors influence classroom management in higher education according to faculty members?
3. What are the dimensions of classroom management in higher education as perceived by faculty members?
4. What are the needs and suggestions for the content of classroom management education in higher education as expressed by faculty members?

Method

In this study, qualitative research methods were employed, specifically the phenomenological design and the interview technique, to thoroughly examine the unique characteristics of classroom management in higher education based on the perspectives of faculty members. Qualitative research involves investigating events and phenomena in their natural settings through methods such as observation, interviews, and document analysis, aiming for a realistic, in-depth, and holistic understanding (Yıldırım & Şimşek, 2018). Unlike quantitative research, the objective of qualitative research is to generate theories (Glesne, 2014). Accordingly, this study sought to identify the distinctive features of classroom management in higher education by gathering the views of 20 faculty members from the Education and Science-Literature Faculties at Mersin University.

Result and Discussion

According to findings, faculty members, less so those in faculty of education, are conceptually unfamiliar with classroom management. They perceived the concept of classroom management primarily as discipline and an element that limits the faculty member. Despite this, they recognize that classroom management in higher education has unique characteristics that differentiate it from primary and secondary education, making it a topic worthy of discussion. It was stated that a small number of faculty members received classroom management training during their education, but they mostly acquired this skill through observation and experience and considered themselves competent in classroom management. However, in the literature, it is seen that faculty members consider themselves competent in classroom

management, while students evaluate the instructors as insufficient or moderately competent (Al-Hamdan, 2017; Aydoğdu, 2015; Özyaydınlık, Kabaran, Göçen, and Altıntaş, 2014; Şahin, 2014).

Participants stated that they used teacher-centered approaches more frequently with the skills they acquired from their observations and experiences. It has been observed that similar findings were obtained in different studies in the literature (Battal, 1988; Senemoğlu, 1994; Yaşar and Şeremet, 2010). Participants stated that classroom management varies according to department, faculty, class level, changing times and technological developments. It has been stated that especially the rapid development and diversification of technology have led to changes in higher education, including the shift from faculty members being the sole source of information and changes in their roles, students' behavior in the classroom, the use of materials, and the design of learning spaces. These changes have a direct impact on classroom management.

According to the opinions of the faculty members, the university entrance system, the number of students and faculty members, the characteristics and competencies of the students in terms of becoming adults are among the factors that affect classroom management. A similar finding also appears in the study of Çiftçi and Erçetin (2021). Similar findings have been found in many studies showing that instructor characteristics affect classroom management (Bozanoğlu, 2014; Eker, 2016; Gözütok, 1988; Kumral, 2009; Kurtoğlu Erden, Uslupehlivan and Kurt, 2021; Özer and Bozanoğlu, 2016).

It has been observed that different dimensions of classroom management in higher education have been studied in the literature and this is compatible with the findings of this study. Uslu and Avcı (2016) found that the management of student behavior is a different element of classroom management in higher education than other levels; Henderson (2016) revealed that faculty members should be given effective classroom management training on the management of student behavior. The "management of instruction" dimension has been the subject of many studies with its different elements. One of these studies is Battal's (1988) study, in which he compared education and science and letters faculties with the variables of hints, reinforcement, feedback and correction, and student participation used by faculty members in classroom management. Arslantaş (2011) in his study examining the measurement and evaluation, use of teaching strategies-methods and techniques, and communication skills of faculty members, he found that the faculty members working in the faculties of education and science and letters were not at sufficient levels. On a different note, Arslantaş, Cinoğlu and Yıldız (2012) found that students found half of the faculty members to be adequate in terms of teaching skills. Under the subheading of measurement and evaluation, it was observed that faculty members mostly used traditional measurement and evaluation tools. Doğan (2009) also found a similar finding in his study.

Regarding the "class size" dimension in higher education, faculty members stated that as the number of students increases, the quality of teaching decreases, the opportunities to communicate with students decrease, and accordingly, the use of space is limited. Jerez, Ortiz, Rojas and Henriquez (2018) also reached a similar finding in their study and stated that class size is effective in classroom management in higher education. In higher education, class size is often expressed together with "space". Kurtoğlu, Erden, Uslupehlivan and Kurt (2021) found in their study the importance of physical conditions in classroom management in higher education.

Most of the faculty members from the two faculties in the "communication" dimension in higher education stated that it is different from basic and secondary education levels in terms of students becoming adults. A small number of participants stated that there is no difference in higher education, that communication is important regardless of age, and that everyone expects attention and love. When looking at the literature, it is noteworthy that communication is one of the most researched dimensions in higher education. Communication skills of faculty members are among the most studied subjects (Arslan, 2011; Aydan Silkü, 2002; Bayram, Göker, Sarıkaya and Kumandaş Öztürk, 2017; Keçeci and Arslan, 2012; Keçeci and Taşocak, 2009). Kaya, Sungurtekin, and Deniz (2017), similar to the findings of our study, found that instructor-student communication should be a relationship based on respect but in which hierarchical superiority is maintained in favor of the instructor.

Faculty members mostly stated that they considered classroom management training necessary in higher education. In the literature, it was observed that Erginer and Dursun (2005) reached a similar finding. In this study, 72% of the teaching staff stated that they needed to receive effective teaching formation. It has been found in many studies in the literature that faculty members have academic competence in their fields, but they need to receive classroom management or effective teaching skills training for their teaching skills (Aksu, Çivitçi, & Duy, 2008; Erginer, Erginer, & Bedir, 2009; Murat, Aslantaş, & Özgan, 2006; Şen and Erişen, 2002). Instructor opinions regarding the content of classroom management training appear as follows: student behavior and coping with possible conflicts, instructor behavior, physical/space arrangement, measurement and evaluation, teaching methods and techniques, motivation, communication, time management, planning, media literacy. Consistent with the findings of this study, Evran Acar, Kılıç, Ay, Kuyumcu Vardar and Kara's (2010) study also found that faculty members' planning, teaching methods and techniques, measurement and evaluation, teaching technologies, teaching material preparation, classroom

management, time management. It was found that there is a need for training in the areas of motivation and motivation. Most of the participants who think that classroom management training is necessary in higher education stated that practice and experience sharing should be included in the training rather than theory, and that these trainings can be planned by the faculty of education in modules.